

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ
ਡੀ. ਫਾਲਸ਼ਾ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ. ਦੁਲਟ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਜਗਨ ਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਪਟੀਸ਼ਨਰਜ਼
ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1960 ਦੀ ਰਿੱਟ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰ. 1051

13 ਨਵੰਬਰ, 1961

ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ (1953 ਦਾ X)—ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ—ਸੈਕਸ਼ਨ 2(2) ਅਤੇ 10ਏ—ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਹੈ—ਕੀ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ—ਸੈਕਸ਼ਨ 10ਏ-ਸਾਂਝੀ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ-ਕੀ "ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੁਭਾਅ" ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਇੱਕ ਆਮ ਮੁੜ-ਵੰਡ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਛੱਡਣਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2(2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ (1953 ਦਾ X) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਲਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਖਾਸ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10ਏ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਆਮ ਜਾਂ ਕੁੱਲ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵੰਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 225 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਡਮਸ, ਸਰਟੀਓਰੀ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਉਸਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਿਤੀ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1960, ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ, ਮਿਤੀ 4 ਜਨਵਰੀ, 1960 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸੋਮ ਦੱਤਾ ਬਾਹਰੀ, ਸ਼ਮਾਇਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਪੀ. ਐਸ. ਜੈਨ ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਐੱਸ.ਐੱਮ. ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

DULAT, J.—ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਂ ਕੇਸਾਂ (1960 ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ.1051, 1052, 1053, 1054, 1222, 1223, 1224, 1225 ਅਤੇ 1306) ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਕਿ ਉਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਕੁਝ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਖੁੱਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਐਕਟ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸੀਲਿੰਗ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ 'ਤੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਇਸਨੂੰ "ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ" ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ- (1) ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਅਤੇ (2) ਹੋਰ ਮਾਲਕ। ਇੱਕ "ਛੋਟੇ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ" ਨੂੰ "ਇੱਕ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ" ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ' ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋੜੀ ਗਈ ਹੈ-

"ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਖੁੱਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਾਕੀ, ਜੋ ਕਿ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਕਈ ਅਪੰਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜੋ 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ' ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਖੇਤਰ, 'ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ' ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ "ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਖੇਤਰ, ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ, ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਰਾਖਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 5-ਬੀ ਅਧੀਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 5-ਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ, ਜੋ ਕਿ 1955 ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਕੁਝ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ 'ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਸਧਾਰਨ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 50 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਾਂ, ਇੱਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, 20 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ? ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਇਕੱਲੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪੁੱਤਰ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਜਨਮ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇੰਤਕਾਲ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ? ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਥੋੜੀ ਵੱਖਰੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਵਾਸਤਵਿਕ ਵੰਡ ਦੇ ਮੇਟਸ ਅਤੇ ਬਾਊਂਡਸ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਿਚਲੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ" ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਨੂੰ 'ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਪਿਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ 50 ਜਾਂ 60 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਰੱਖਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਸਿਰਫ ਇਕ ਛੋਟਾ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੋਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਵਾਧੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ, ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ (ਮਦਨ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1054 ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ: -

“ਜੇ ਦੋ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਠੀਕ ਹੁੰਦੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਦਨ ਲਾਲ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੁਖੀ ਜਿੰਦਾ ਹੈ, ਮਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁਖੀ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਵਤ ਰਾਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਿ ਦੇਵਤ ਰਾਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਦੇਵਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਮਦਨ ਲਾਲ ਦੋਵੇਂ ਸਾਂਝੇ ਧਾਰਕ ਸਨ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਮਦਨ ਲਾਲ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਆਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਦੇਵਤ ਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮਦਨ ਲਾਲ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਇੰਤਕਾਲ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਅਜਿਹਾ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਮਦਨ ਲਾਲ ਦਾ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਦੇਵਤ ਰਾਮ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ, 57 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਅਤੇ 15 ¼ ਯੂਨਿਟ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਹ ਐਕਟ ਦਾ ਇਹ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਕੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਜਾਂ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਦੀ ਆਮ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਭਾਗ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ 'ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ' ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ

ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ, ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੰਡ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਪੂਰੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ 1950 ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ 'ਰਾਖਵਾਂ ਖੇਤਰ' ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ 1950 ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ (ਸਕਿਊਰਟੀ ਆਫ ਟੈਨਿਊਰਜ) ਐਕਟ (1950 ਦਾ XXII), ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਫਿਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਜੋ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਖੇਤਰ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਆਗਿਆਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ, ਜੋ ਕਿ 1957 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਹਰ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5-ਬੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5-ਸੀ ਫਿਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਹਿੱਸਾ 10 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ' ਅਤੇ ਉਸ ਵਾਧੂ ਰਕਬੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 100-ਏ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਫਿਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

"6. ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਬਾਦਲੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ, ਜਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਏ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 7 ਨੂੰ ਹੁਣ ਐਕਟ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 8 ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਬਾਰੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:-

"9. (1) ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ-

(i) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੈ; ਜਾਂ

(ii) ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ; ਜਾਂ

(iii) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਹੈ।

ਫਿਰ ਚਾਰ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਧਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਫੈਲਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 9-ਏ ਫਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਕਲਾਜ (i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਪਹਿਲਾਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ-

“10-ਏ. (ਏ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਖੱਬੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਅਧੀਨ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਬੀ) ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ, ਕਲਾਜ (ਏ) ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ।

ਵਿਆਖਿਆ—ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

ਬਹੁਤਾ ਵਿਵਾਦ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕਲਾਜ (ਬੀ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ। ਅਗਲਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 14-ਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚੋਂ ਧਾਰਾ 15 ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਤਬਾਦਲਿਆ ਨਾਲ ਵੀ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

“16. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 1 ਫਰਵਰੀ, 1955 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ।”

ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਫਿਰ ਕੁਝ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 17-ਏ ਕੁਝ ਵਿਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 17-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਗਿਰਵੀਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਲਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸ਼ਬਦ ਹਨ-

“18. (1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ-

* * * * *

ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

* * * * *

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਫਿਰ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਅਪਵਾਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਏ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਐਕਵਾਇਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤਬਾਦਲੇ, ਵਟਾਂਦਰੇ, ਲੀਜ਼, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਉਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ

ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਬਾਦਲਾ, ਵਟਾਂਦਰਾ, ਲੀਜ਼, ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।" ਫਿਰ ਧਾਰਾ 19-ਬੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ-

“19-ਬੀ. (1) ਜੇਕਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ, ਵਟਾਂਦਰਾ, ਲੀਜ਼, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕੁੱਲ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚੋਣ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟਵਾਰ ਸਰਕਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਉਹ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।”

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ-

“19-ਬੀ. (4) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਕਲਾਜ਼ (ਏ) ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।”

ਮੈਂ ਜੋ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ ਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ-

- (1) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਲਡਿੰਗ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੀਲਿੰਗ;
- (2) ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ;
- (3) ਕਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ; ਅਤੇ
- (4) ਕੁਝ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਕਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਇੱਕ ਆਮ ਮੁੜ-ਵੰਡ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਰਾਦਾ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਕੋਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ' ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2(2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਐਕਟ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਸਲ ਤੱਥ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ? ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਵਾਂਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਖੇਤਰ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਵਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਸਿਰਫ ਦੋ ਵਿਧਾਨ ਹਨ ਜੋ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 'ਵਿਅਕਤੀ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਆਮਦਨ-ਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਜੇ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 'ਵਿਅਕਤੀ' ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸੀਕਰੀ ਨੇ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ 'ਵਿਅਕਤੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ

ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ", ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੂਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਆਂਵਾਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਸ਼ੇਤਰਾ ਮੋਹਨ ਸੰਨਿਆਸੀ ਚਰਨ ਸਾਧੂਖਾਨ ਬਨਾਮ ਵਧੀਕ ਮੁਨਾਫਾ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ (1) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਐਸ.ਆਰ. ਦਾਸ, ਜੇ., ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰਿਆ-

"ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਅਣਵੰਡਿਆ ਪਰਿਵਾਰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਭਾਰਤੀ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਵਿਅਕਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਆਂਵਾਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਖਰੈਤੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਫਰਮ ਬਾਲਕ ਰਾਮ ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੰਨਾ 886 'ਤੇ ਕਿਹਾ-

"ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਮੂਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਆਂਵਾਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਹੈ।"

ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਕਿ ਭਾਈਵਾਲੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ (1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਐਸ.ਸੀ. 516.

(1) 1959 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 881.

ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਵਾਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਸੀ।

ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 2, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ-

"ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਰਿਕਾਰਡ-ਆਫ਼ ਰਾਈਟਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਰਿਕਾਰਡ-ਆਫ਼-ਰਾਈਟਸ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਸਲ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਖਿਆ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ "ਰਾਈਟਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।" ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ-ਆਫ਼-ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਸਹੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਰਿਕਾਰਡ-ਆਫ਼-ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰਵਾਜ਼ਬ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚਲੇ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਜਾਂ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜਿਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਤੱਥ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਾਂਝੀ ਮਾਲਕੀ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਰਿਕਾਰਡ-ਆਫ-ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਾਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਸੰਬੰਧੀ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ, ਅਤੇ ਮਾਲ ਅਫਸਰ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸਨ।

ਫਿਰ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਬੇਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਚਾਹੁਣ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਅਜਿਹੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸ਼ੇਅਰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ "ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ" ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾ 10-ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 16, ਅਤੇ ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10-ਏ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜੋ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜੋ ਉਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰੁਚੀ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਤਾਕਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਆਮ ਜਾਂ ਕੁੱਲ ਪਾਬੰਦੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਉਦੋਂ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਂਝੀ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਵੰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੋਨਤਮ ਪੋਦਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਨਾਥ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ-ਨੋਟ (6) (ਬੀ) ਵਜੋਂ ਮਿਟਰ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

“ਵੰਡ ਦਾ ਅਸਲੀ ਚਰਿੱਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਕਈ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਵੰਡ ਇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ 16 ਆਨੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸਾਂਝੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰ ਦੇ ਅਣਵੰਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਭਾਜਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਪੂਰਵਲੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਇੱਕ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਕੋਈ ਵਟਾਂਦਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੁੱਟਾ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨਿਆ ਬਨਾਮ ਸਾਰਾਸਾਮਾ (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਸੁੱਬਾ ਰਾਓ, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1946 Cal. 129.

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1951 Mad. 213.

"ਹਰ ਇੱਕ ਸ਼ੇਅਰਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸਿਰਲੇਖ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਂਝੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰੁਚੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ, ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਹਨ-

(1) ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ (1953ਦਾ X) ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਲਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ;

(2) ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਖਾਸ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ-ਆਫ-ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ

(3) ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਹਨਾਂ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

D. FALSHAW, J.- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਤਾ: ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ,